

ИКОНОМИЯ НА СУРОВИНИ В ТРИКОТАЖНАТА И КОНФЕКЦИОННАТА ПРОМИШЛЕННОСТ

доц. д-р инж. Андреас ХАРАЛАМБУС

Колеж Сливен, ТУ, София

РЕЗЮМЕ

Анализирант се факторите, влияещи върху разхода на суровини при производството на трикотаж и конфекция. Констатирани са специфичните условия за определяне на максималните запаси от суровини в българските трикотажни и конфекционни предприятия. Дават се решения за оптимално определяне на заетите суровини в производствения процес и намаляване на ангажираните за тази цел финансови средства. Търсят се начините за максимално снижаване на опасността от престой на производствения процес, поради неправилното планиране на необходимите суровини и ненавременната им доставка.

SAVINGS OF RAW MATERIAL IN THE KNITWEAR AND READY-MADE CLOTHES

Andreas CHARALAMBUS, Assist. Prof. Ph D

College of Sliven, Technical University of Sofia

ABSTRACT

The factors, affecting the raw material consumption in the knitwear and ready-made clothes production, are analysed. The specific conditions for the maximal reserve of raw material in Bulgarian knitwear and ready-made clothes enterprises are specified. There are given solutions for optimal defining of the occupied raw materials in the production process and decreasing of the financial means, engaged for this purpose. The methods for maximal decrease of the danger of production process outage for incorrect planning of the necessary raw material and untimely delivery.

Един от най-големите проблеми, които трябва да решават трикотажните и конфекционните предприятия в България, е високата себестойност на произвежданите продукти [1,2]. Голяма част от нея заемат разходите за използваните суровини, които много често надвишават повече от 50% от общата себестойност на продукцията. Много от българските промишлени предприятия не отдават необходимото внимание и значение на този факт. При подходящ анализ на производствените условия в дадено предприятие, винаги могат да се намерят начини за по-икономичното изразходване на суровините.

Ефективността и максималното използване на суровините зависи от много неща. За всеки произвеждан продукт трябва да се определи максималния разрешен разход на използваните суровини и помощни материали и на всеки етап от производствения процес той да се контролира. Ако в даден етап не се спазва предварително предвиденият разход на материали, контролът позволява да се вземат необходимите мерки.

Използваните технологии и машинното оборудване също влияят върху разхода на суровините. Съвременните технологии, които се прилагат, в повечето случаи дават изцяло безотпадно производство, а това води до максимално ефективно използване на суровините. Поради тази причина, когато се внедряват нови технологии е нужно да се знае степента на използването на суровините и съответно процента на отпадъците по време на производствения процес. Техническото състояние на технологичното и друго оборудване също влияе върху разхода на суровините. Ако оборудването не се поддържа постоянно, и то от квалифициран персонал, това със сигурност ще доведе до увеличаване на отпадъка и респективно до намаляване на ефективното използване на суровините.

Организационната и технологичната дисциплина, която осигурява спазването на предвидените технологични параметри, влияе положително върху разхода на суровини, както и върху тяхното складиране и придвижване. Ако условията са оптимални, се стига до до ниска, почти нулева загуба на суровини. Организацията на складирането трябва да е такава, че всеки момент да се знаят наличните

количества от суровини и тяхното относително движение. Така суровините не престояват повече от необходимото в склада и не се задържат в производствения процес. Колко трябва да е максималната продължителност на престоя им в склада, зависи от определянето на максималните суровинни запаси в предприятието. Количеството на запасите на суровини, необходимо за ритмичен производствен процес трябва от една страна да е минимално, за да не се задържат парични средства, а от друга страна да не съществува опасност да спре производството поради липсата им.

В условия на пазарна икономика, проблемът за размерите на запасите е отговорност единствено на ръководството на предприятието [3]. Това означава, че то трябва да определи свои вътрешни нормативи за производствени запаси при спазване на следните критерии за оптимизиране:

- ✓ минимизиране на производствените запаси;
- ✓ поддържане на такъв производствен запас, който да осигури ритмичност на производствения процес в интервала от време между две доставки.

При спазване на тези условия, предприятията е целесъобразно да формират и да поддържат два вида запаси [4,5]:

1. Текущ запас – служи за осигуряване на ритмично производство в интервала между две последователни доставки. Текущият запас е променлива величина. Ако в момента на доставката той е в максимален размер и след това последователно намалява, то в последния ден от интервала той е изчерпан напълно. Освен това предприятието получава широк асортимент от материали в различни срокове. Така че, когато един вид материал се намира на склад в максимален размер, друг вид вече е на изчерпване, т.е. вложените в него средства са възвърнати и компенсират тези, вложени в първия материал. Възможностите за минимизиране на текущия запас са две:

- а) намаляване на интервала между две доставки;
- б) намаляване на разхода от даден материал за един ден.

2. Гаранционен запас - служи за осигуря-

ване на непрекъснатост на производ-ствения процес в случаите, когато има нарушение в ритмичността на доставките. Той трябва да е достатъчен за подхранване на производ-ството за времето, през което може да се преодолее възникнала трудност при осъщес-твяване на доставките.

Специфичното при някои от българските текстилни предприятия е, че запасите от суровините винаги са много големи и са над нормалните. Това води често до изхабяване и морално остаряване на суровините, които остават на склад за много големи периоди от време. Респективно се увеличават и разходите за складиране на суровините. Това произлиза от факта, че обикновено голямата част от суровините, използвани в тези предприятия, се внасят от чужбина. Периодът от момента на поръчка на суровината до доставянето ѝ е доста дълъг. Затова всяко предприятие увеличава количеството на запасите от суровини, за да намали вероятността от прекъсване на производствения процес, поради забавяне доставката на суровините. За да се намалят запасите, е необходимо във всяко предприятие да се прави сериозно и навременно планиране на количествата запаси, имайки предвид опита от предишни периоди от време, както и да се

извършва подходящ избор на предприятията за снабдяване със суровини. Понякога навременната доставка на суровината има по-голямо значение от цената, на която се получава.

Днес съществува специализиран софтуер, базиран на съвременни методики за оптимизиране на планирането, складирането и движението на суровините в предприятието и определяне на необходимия запас. Особено полезни биха могли да бъдат консултантски фирми, специализирани в тази област.

Възможности за икономия на суровини съществуват във всички промишлени предприятия и във всеки производствен процес. Достатъчно е да се вземат предвид споменатите по-горе фактори, които влияят върху разхода на суровини.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] <https://www.investor.bg/?d=72184>
- [2] <https://www.sfb.bia-bg.com/index.php?srchbranchid=10&lang=bg>
- [3] <https://www.corona.com/doc/bo2bo/kratkotraini%20aktivi%20%predpriqtieto.doc>
- [4] https://www.ibsedu.com/index.php?go=_common&p=download&field=196
- [5] <https://www.dnevnik.bg/show/?storyid=159227>